

въ присъствието на „съвършенитѣ“ и отъ двата пола, безъ да изброяватъ своитѣ грѣхове.

Що се отнася до тѣхната етика, за грѣхъ смѣтали само подчиняването душата на тѣлото, на тварята. Тѣ мислѣли, че духовната смъртъ идва следъ фактическото нарушение на божескитѣ заповѣди, а не отъ лошитѣ мисли.

Животътъ на „съвършенитѣ“ богомили билъ много строгъ, ето защо само малцина избраници образували тоя класъ. Тѣ трѣбвало да се откажатъ отъ всички земни блага, отъ тая „рѣжда на душата“. Имотътъ на богомитѣ билъ два вида: църковенъ и частенъ. Църковниятъ се придобивалъ отъ дарове или завещания; отъ неговитѣ доходи давали помощи на беднитѣ и болнитѣ едновѣрци, следъ това на мисионеритѣ. Частниятъ имотъ билъ плодъ на трудолюбие и пестеливостъ; затова ги хвалѣли и друговѣрцитѣ. Тѣ работѣли дори и въ празнични дни. Просяцитѣ презирали и се задоволявали само съ необходимото за едно просто живѣене.

На „съвършенитѣ“ се забранявало да стѣпватъ въ бракъ; бракътъ у тѣхъ се оприличавалъ на блудство. Месо не можели да употребяватъ, защото е сътворено отъ сатаната, а сѣщо тѣй сирене, яйца и друга животинска храна. Да се убие човѣкъ или каквото и да е животно тѣ смѣтали за голѣма простѣпка; позволявало се само да се убиватъ змиитѣ, като дяволски животни. Затова именно тѣ отхвърляли войната и смъртното наказание.

На „съвършенитѣ“ богомили се забранявало да говорятъ съ невѣрникъ, освенъ ако се касае за обръщането му въ богомилство. Да лѣжатъ и да криятъ истината смѣтало се за тежъкъ грѣхъ, а клетвата и показанието предъ сѣда тѣ отхвърляли.

Животътъ на такъвъ съвършенъ приличалъ на живота на единъ пустинникъ: той се отказвалъ отъ свѣта и неговитѣ удоволствия, живѣелъ въ бедностъ, задоволявалъ само най-необходимитѣ си нужди, скѣсвалъ всички семейни врѣзки, сѣщо и всички приятелски отношения къмъ друговѣрцитѣ, избѣгвалъ както сѣда, тѣй и бойното поле. Храната имъ се състояла отъ произведенията на растителното царство и риби, прогответи съ растително масло; кравешко масло и сало имъ били забранени. Богомитѣ не трѣбвало да пиятъ вино; ала бошняцитѣ, италиянитѣ и французитѣ не спазвали това правило.

Облѣклото на съвършенитѣ било черно, понѣкога подобно на дълго монашеско расо. Тѣ избѣгвали народнитѣ празненства, а сѣщо тѣй и сватбитѣ, кръщенитѣ и никога не посещавали гостилници. Забранено имъ било да се предаватъ на гнѣвъ и много да говорятъ; у дома си тѣ се занимавали съ четене на библията или на фантастични апокрифи. Съ една дума, начинътъ на живота имъ билъ суровъ, чисто монашески¹⁹.

Българскитѣ богомили се молѣли четири пѣти денемъ и толкова пѣти нощемъ; грѣшитѣ — седемъ пѣти денемъ и петъ пѣти нощемъ. Когато минавали презъ нѣкой мостъ и когато пристигали въ нѣкое село, тѣ имали навикъ да четатъ молитви. По тоя тихъ и мраченъ шепотъ човѣкъ лесно могълъ да ги отличи отъ другитѣ хора. Празнични дни у тѣхъ нѣмало. Тѣ разчупвали хлѣба, но само въ паметъ на Спасителя. Крайно много се изнурявали отъ постъ²⁰.

„Съвършенитѣ“ християнки имали сѣщитѣ задължения, както и мъжетѣ. Обличали се въ черно, занимавали се съ рѣждѣние, съ възпитаване на деца, съ приглеждане на сиромаси и болни.

Такъвъ билъ животътъ на съвършенитѣ. Само малцина достигали тая степенъ; за това се изисквала извънредна самоотверженостъ. Ето защо дори при най-високия разцвѣтъ на богомилството, въ началото на XIII вѣкъ, такива се наброявали не повече отъ 4,000 души между стотини хиляди богомили.